

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

РЕЦЕНЗИЯ

От: проф. д-р Стефан Минчев Вачков

Научна специалност „Финанси, парично обращение, кредит и застраховка”

Икономически университет – Варна

Относно: конкурс за академичната длъжност „*професор*” по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Финанси, парично обращение, кредит и застраховка (фондови пазари, финансов инженеринг и деривати с фиксиран доход)” в Университета за национално и световно стопанство (УНСС).

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „Финанси”/Финансово-счетоводен факултет на УНСС съгласно Решение на АС № 7/09.12.2020 г. и е публикуван в Д.В., бр. 1/05.01.2021 г. Участвам в състава на научното жури по конкурса съгласно Заповед № 447/04.03.2021 г. на Зам.-ректора по НИД и международно сътрудничество на УНСС и решенията на първото му заседание от 09.03.2021 г.

2. Информация за кандидатите в конкурса

Единствен кандидат по конкурса е доц. д-р Тодор Стефанов Недев – преподавател в катедра „Финанси” на УНСС. Той е роден на 5 април 1957 г. Завършва средно образование в Смесена гимназия с преподаване на чужди езици, гр. Ловеч (1976 г.), а висше - във ВФСИ „Д. А. Ценов” – Свищов, специалност „Управление и планиране на народното стопанство” (1982 г.). Започва трудовия си стаж като служител в отдел „Планов” в машиностроителен завод „Емил Попов” - гр. Велико Търново (1982-1983 г.).

През 1983-1991 г. е последователно асистент, старши и главен асистент в катедра „Финанси и кредит” на ВФСИ. Специализира в Институт по търговия и маркетинг към Karl-Franzens-Universität в Грац, Австрия. През 1991 г. защитава дисертация на тема „Ценова политика и пазарна стратегия на фирмата” и получава научната степен „кандидат на икономическите науки”.

В периода 1991-1996 г. доц. д-р Т. Недев работи на редица отговорни позиции в *държавната администрация*: съветник в Министерство на индустрията, търговията и услугите; началник на отдел „Пазарни проучвания и прогнози” и на управление „Анализи на търговската дейност” в Министерството на търговията; зам.-министър на Министерството на търговията и външноикономическото сътрудничество. Заема ключови управленски позиции и в *бизнеса*: 1999 – юли 2001 г. - управител на консервна фабрика „Мизия - КЗ” - ООД; 1997-1998 г. - изпълнителен директор на винарска изба „Букет - Телиш” АД - с. Телиш, Плевенска област; 1995-1996 г. - член на Съвета на директорите на Търговска банка „Експресбанк” АД, гр. Варна; от 2004 г. - управител на Austrotherm България ЕООД – София.

В катедра „Финанси” на УНСС постъпва на работа през 1992 г. През 2006 г. придобива академичната длъжност „доцент”. Ръководи и/или участва в десетки международни и национални проекти и работни групи. Член на редакционни съвети на научни издания (Научни трудове на УНСС, Годишник на УНСС, списание „Индустрия и търговия”). Владее немски, английски и руски език.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

Кандидатурата на доц. д-р Тодор Недев *отговаря напълно* на задължителните условия по обявения конкурс (чл. 24 от ЗРАСРБ), защото той е:

- придобил образователната и научна степен „доктор”;
- заемал академичната длъжност „доцент” повече от две години;
- има публикуван монографичен труд „Базови стратегии с опции и фючърси” (Издателски комплекс - УНСС, София, 2014, 157 с., ISBN 978-

954-644-995-5), рецензиран от две хабилитирани в същото научно направление лица;

- ръководил е пет докторанти, двама от които са придобили ОНС „доктор”.

Кандидатът преизпълнява многократно *Националните минимални изисквания* съгласно ЗРАСРБ (чл. 2б) и Правилника за приложението му (чл.1а, ал.1) за заемане на академичната длъжност „професор”. При изискуем минимум 550 точки се отчитат 2 026 точки. По отношение на *допълнителните количествени изисквания на УНСС* към учебната и научно-изследователската дейност съгласно ЗРАСРБ (чл. 2б, ал. 5) и Правилника за приложението му (чл.1а, ал.2-3), при изискуем минимум 420 точки се отчитат 926 точки. Констатира се пълно изпълнение на *качествените изисквания*.

Споделям становището на Съвета по хабилизация на УНСС от 17.11.2020 г., че кандидатурата на доц. д-р Тодор Стефанов Недев съответства на приетите от Академичния съвет на УНСС количествени и качествени изисквания за заемане на академичната длъжност „професор”.

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност

Кандидатът е с над 28 години трудов стаж в УНСС, от които над 14 - като доцент. Той е *утвърден лектор със съществен принос* в преподавателското, учебното и педагогическото развитие на УНСС. Изнася *лекции* по редица учебни дисциплини, които съответстват изцяло на конкурсната тематика: „Борси и борсови операции”, „Корпоративни финанси”, „Фондови пазари”, „Финансови пазари”, „Финансов инженеринг” и „Деривати с фиксиран доход”. Участва активно като лектор (обучител) на семинари, кръгли маси, пленарни сесии и други форуми на университетско, национално и международно ниво.

Доц. д-р Т. Недев е бил *научен ръководител и рецензент* на дипломни работи по теми в областта на финансовите пазари и финансовия инженеринг. Автор е на *два* самостоятелни учебника. Има *изпълнена* учебна заетост през последните пет години.

Преценявам, че кандидатът притежава необходимите професионален опит и компетентност за заемане на академичната длъжност по конкурса.

5. Обща характеристика на представените научни трудове/публикации

Доц. д-р Тодор Недев участва в конкурса за академичната длъжност „професор” с 20 индивидуални и колективни публикации (10 на английски език).

Извън монографичния труд те се разпределят, както следва:

- 1 самостоятелна монография;
- 1 глава от колективна монография (на английски език);
- 1 статия в научно издание, реферирано и индексирано в световноизвестни бази данни с научна информация;
- 13 статии и доклади (един в съавторство) в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове (8 на английски език);
- 1 студия в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове;
- 2 учебника.

Установени са 21 автори цитирания в научни издания, реферирани и индексирани в други международни бази данни с научна информация.

Основните направления в изследователската дейност на кандидата са финансовите пазари, финансовият инженеринг и дериватите с фиксиран доход. Монографичният труд е посветен на изключително актуални въпроси от теорията и практиката на борсовата търговия. Това изследване е първо по рода си в нашата специализирана литература. Ясно и в логическа последователност, там са описани над 50 стратегии от борсовата практика. Взетите на тяхна база решения се илюстрират с графики за зоните на печалби/загуби, които ориентират инвеститорския избор. Всяка следваща стратегия надгражда приложното поле на предходната и/или предоставя информация за нов пазарен продукт.

Висока оценка заслужават разработките на кандидата за *пазара на електроенергия* в България и възможностите за *управление на риска* чрез

годишни финансови фючърси и опции. В частта си от колективната монография на английски език (публикация I/6) той прави критичен анализ на структурата и динамиката на цената на електроенергията. Отстоява се тезата, че договорите за дългосрочно изкупуване на електрическа енергия дават необосновано големи предимства, които трайно изкривяват пазарните отношения. Това обстоятелство възпрепятства възможностите за равнопоставеност между пазарните участници (публикация I/11).

Специално внимание се отделя на *особеностите и диспропорциите на българския пазар* в контекста на Законодателната рамка на Европейския съюз за пазара на електрическа енергия. Аргументирана е потребността от организиран и работещ фондов пазар и възможността за хеджиране на заета позиция с помощта на срочни договори за годишни финансови фючърси и опции PHELIX за електрическа енергия. За първи път на български език се разглеждат организацията на касовия пазар EPEX SPOT и основните детайли на индексите на борсата EEX (публикации II/2, 10 и др.). Доказани са ползите от възприемане модела на EEX, която е „един съвършен пазарен механизъм за определяне на борсовите цени на енергоносителите в Европа и в частност за електроенергията” (II/1, 3, 6,7, 8).

Не бива да се подминава и фактът, че учебникът „Фондови пазари” (публикация I/7) е *първото издание* на български език, в което се изясняват детайлите за опционна търговия върху фючърсен договор на облигация и числата на риска като фактор за срочните сделки с акции.

Всички публикации на кандидата са разработени на висок, ясен и логичен научен стил и са *изцяло* негово дело. Освен *отлична теоретична и практическа подготовка*, в тях се демонстрират *завидни умения за емпирични изследвания* с помощта на богат арсенал от методи и модели. Най-важните изводи и предложения се онагледяват с множество фигури, диаграми и таблици. Всички от посочените литературни източници и приложения са *коректно* използвани и/или коментирани в изложението на всяка разработка.

6. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Научните и практико-приложни приноси в публикациите на кандидата са резултат от приложението на съществуващи теории за анализ и решаване на конкретни социално-икономически проблеми и за обяснение на значими процеси с формулирани изводи и препоръки. Те могат да се систематизират в следните *направления*:

Първо. Обогаляване на българската специализирана литература с цялостно теоретико-методологично и практико-приложно научно изследване за базовите стратегии в търговията с опции и фючърси (публикация I/4).

Второ. Обоснована е потребността от създаването на ефективно функциониращ фондов пазар за електрическа енергия и възможността за хеджиране на позициите чрез срочни договори за годишни финансови фючърси и опции (публикации I/6, 11; II/2, 8, 10 и др.).

Трето. Направено е оригинално изследване на организацията на касовия пазар (EPEX SPOT) и основните индекси на борсата за електрическа енергия (EEX) – (публикации I/11; II/3, 4, 6, 7 и др.) .

Четвърто. Разработени и въведени са нови курсове (учебни дисциплини) за обучение на студенти в УНСС в ОКС „бакалавър” и „магистър”, които нямат аналог в българската образователна практика: „Финансови пазари”; „Фондови пазари”; “Stock Market” (на английски език); „Финансов инженеринг” и „Деривати с фиксиран доход” (публикации I/4, 5, 7, 8).

7. Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки към кандидата.

8. Заключение

Оценявам положително научноизследователската и учебно-преподавателската дейност на доц. д-р Тодор Стефанов Недев и с пълна убеденост предлагам на членовете на уважаемото научно жури да гласуват за неговото избиране на академичната длъжност „професор” по научната специалност „Финанси парично обращение, кредит и застраховка (фондови пазари, финансов инженеринг и деривати с фиксиран доход)”.

7 април 2021 г.

Варна

Подпис:

(Проф. д-р Ст. Вачков)

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

REVIEW

By: Prof. Dr. Stefan Minchev Vachkov

Scientific specialty “Finance, monetary circulation, credit and insurance”

University of Economics – Varna

Subject: Competition for academic position “*Professor*” in professional field 3.8. Economics, scientific specialty „Finance, monetary circulation, credit and insurance (stock exchanges, financial engineering and fixed income derivatives)” at the University of national and world economy (UNWE).

1. Information about the competition

The competition is announced for the needs of the department of Finance/Faculty of Finance and Accounting of the UNWE according to the Decision of the Academic Council № 7/09.12.2020 and published in State Gazette, issue 1/05.01.2021. I participate as a member of the scientific jury for the competition according to Order № 447/04.03.2021 of the Vice-Rector for Scientific Research Activities and International Cooperation of the UNWE and the decisions taken by the scientific jury at its first meeting on 09th March 2021.

2. Information about the candidates in competition

The only participant in the competition is Assoc. Prof. Dr. Todor Stefanov Nedev – a lecturer in the department of Finance at UNWE. He was born on 5th April 1957. He graduated from the Mixed High School with teaching of foreign languages in Lovech (1976), and completed his higher education in VFSI "D. A. Tsenov" - Svishtov, specialty “Management and planning of the national economy” (1982). He began his

professional career as employee in the “Planning” department at “Emil Popov” machine building plant in the city of Veliko Tarnovo (1982-1983).

During the period 1983-1991 he was successively assistant, senior and chief assistant in Department “Finance and Credit” at VFSI. He specializes in the Institute of Trade and Marketing at Karl-Franzens-Universität in Graz, Austria. In 1991 he defended a dissertation on "Pricing Policy and Market Strategy of the company" and received the scientific degree "Candidate of Economic Sciences".

During the period 1991-1996 Assoc. Prof. Dr. T. Nedev holds a number of responsible positions in the *state administration*: adviser at the Ministry of Industry, Trade and Services; Head of the “Market Research and Forecasts” Department and of the “Analysis of the Trade Activity” Department at the Ministry of Trade; Deputy Minister of the Ministry of Trade and Foreign Economic Cooperation. He also holds key managerial positions in the *business*: 1999 – July 2001 – manager of a canning factory “Miziya - KZ” Ltd.; 1997-1998 – executive director of wine-cellar “Buket - Telish” JSC – Telish village, Pleven region; 1995-1996 – a member of the Board of Directors of Commercial bank “Expressbank” JSC, Varna; since 2004 – manager of Austrotherm Bulgaria Ltd. – Sofia.

He started working in the department of Finance at UNWE in 1992. In 2006 he acquired the academic position “Associated Professor”. He leads and/or participates in numerous international and national scientific projects and working groups. He is a member of the editorial boards of scientific journals (Research Papers of UNWE, Yearbook of UNWE, Journal “Industry and Commerce”). He speaks German, English and Russian.

3. Fulfillment of the requirements for holding the academic position

The candidacy of Assoc. Prof. Dr. Todor Nedev *fully meets* the obligatory requirements under the announced competition (Art. 24 of LDASRB), because he has:

- Acquired the educational and scientific degree “Doctor”;
- Held the academic position of “Associated Professor” for more than two years;

- A published monograph work “Basic Strategies with Options and Futures” (Publishing complex UNWE, Sofia, 2014, 157 p., ISBN 978-954-644-995-5), reviewed by two habilitated in the same scientific field reviewers;
- Supervised five doctoral students, two of whom have acquired ESD “Doctor”.

The candidate repeatedly overfills the *National Minimal Requirements* according to the LDASRB (art. 2b) and the Rules for its application (art.1a, par.1) for holding the academic position of “Professor”. With a required minimum threshold of 550 points, 2 026 points are reported. Regarding to the *additional quantitative requirements of the UNWE* concerning the teaching and scientific and research activities according to the LDASRB (art. 2b, par. 5) and the Rules for its application (art. 1a, par. 2-3), with a required minimum threshold of 420 points, 926 are reported. Full fulfillment of the *quality requirements* is ascertained.

I share the opinion of the Habilitation Council of the UNWE from 17th November 2020, that the candidacy of Assoc. Prof. Dr. Todor Stefanov Nedev corresponds to the adopted by the Academic Council of the UNWE quantitative and qualitative requirements for holding the academic position “Professor”.

4. Assessment of the educational and teaching activities

The applicant has more than 28 years of working experience at UNWE, 14 of which as an Associated Professor. He is a *recognized lecturer with significant contribution* in teaching, learning and pedagogical development of UNWE. He gives *lectures* on number of subjects which entirely correspond to the topic of the competition: “Exchanges and Exchange Operations”, “Corporate Finance”, “Stock Markets”, “Financial Markets”, “Financial Engineering” and “Fixed Income Derivatives”. He actively participates as a lecturer (trainer) in seminars, round tables, plenary sessions and other forums at university, national and international level.

Assoc. Prof. Dr. T. Nedev has been *supervisor and reviewer* of diploma thesis in the field of financial markets and financial engineering. He is author of *two* independent textbooks. He has *completed* teaching employment during last five years.

I consider that the candidate possesses the necessary professional experience and competence to hold the academic position in the competition.

5. General characteristics of the provided scientific works/publications

Assoc. Prof. Dr. Todor Nedev participates in the competition for the academic position “Professor” with *20 individual and collective publications* (10 in English).

Outside the monographic work, they are distributed as follows:

- 1 independent monograph;
- 1 chapter from a collective monograph (in English);
- 1 article in peer-reviewed scientific journal with indexation in world-famous databases with scientific information;
- 13 articles and reports (one collective) in non-peer reviewed journals with scientific review or publications in edited collective volumes (8 in English);
- 1 study in non-peer reviewed journals with scientific review and published in edited collective volumes;
- 2 textbooks.

Twenty-one author citations in scientific journals, referenced and indexed in other international databases with scientific information are identified.

Main directions in the research activity of the candidate are the financial markets, financial engineering and fixed income derivatives. *The monograph* is devoted to exceptionally actual questions from the theory and practice of *stock trading*. That research is the first of its kind in our specialized literature. Clearly and in a logical sequence, there are described over 50 strategies of stock exchange practice. The decisions made on their basis are illustrated with graphics for the profit/loss zones that guide the investor's choice. Each subsequent strategy exceeds the application field of the previous one and/or provides information for a new market product.

High appreciation deserves candidate`s researches of the Bulgarian *electricity market* and the possibilities for *risk management* by yearly financial futures and options. In his part of the collective monograph in English (publication I/6) he makes a critical

analysis of the structure and the dynamics of the electricity price. It is argued that long-term electricity purchase contracts provide unreasonably large advantages that permanently distort market relations. That circumstance hinders the opportunities for equality between market participants (publication I/11).

Special attention is paid to the *specifics and disproportions of the Bulgarian market* in the context of the European Union Legislative framework for the electricity market. It is argued the necessity of organized and working stock exchange market and the possibility for hedging an occupied position with the help of fixed-term contracts for annual financial futures and PHELIX options on electric energy. For first time in Bulgarian is examined the organization of the spot market EPEX SPOT and main details of the EEX exchange (publications II/2, 10 and others). Proved are the benefits from the adaptation of the model of EEX, which is “a perfect market mechanism for setting energy market prices in Europe and in particular for electricity” (II/1, 3, 6, 7, 8).

It should not be overlooked the fact that the textbook "Stock Markets" (publication I/7) is the *first edition* in Bulgarian, which clarifies the details of the option trading on a bond futures contract and the risk numbers as a factor for term transactions with shares.

All publications of the author are developed in a high, clear and logical scientific style and are *entirely* his own work. In addition to *excellent theoretical and practical training*, they demonstrate *enviable skills for empirical research* using a rich arsenal of methods and models. Most significant conclusions and suggestions are illustrated by numerous figures, diagrams and tables. All cited literature sources and applications are *correctly* used and / or commented in the exposition of each work.

6. Assessment of the scientific and the scientifically applied contributions

The scientific and scientifically applied contributions in author`s publications are in result of the application of existing theories for analysis and solving of concrete socioeconomic problems and for explanation of significant processes with formulated conclusions and recommendations. They could be summarized in following *directions*:

First. Enrichment of the Bulgarian specialized literature with a comprehensive theoretical-methodological and practical-applied scientific research of the basic strategies in options and futures trading (publication I/4).

Second. Justified is the necessity for creation of effective stock market for electricity and the possibility to hedge positions by term contracts for yearly financial futures and options (publications I/6, 11; II/2, 8, 10 and others).

Third. An original research of the organization of the spot market (EPEX SPOT) and basic indices of the electric energy exchange (EEX) is made – (publications I/11; II/3, 4, 6, 7 and others).

Fourth. New courses (academic disciplines) without analogy in the Bulgarian educational practice for students of UNWE in “bachelor” and “master” educational and qualification degree are developed and introduced: “Financial Markets”; „Stock Markets”; “Stock Market” (in English); “Financial Engineering” and “Fixed Income Derivatives” (publications I/4, 5, 7, 8).

7. Critical remarks and recommendations

I have no critical remarks about the candidate.

8. Conclusion

I evaluate positively the research and teaching activities of Assoc. Prof. Dr. Todor Stefanov Nedev and with a full conviction I propose to the members of the esteemed scientific jury to vote for his election to the academic position "Professor" in the scientific specialty "Finance, monetary circulation, credit and insurance (stock markets, financial engineering and fixed income derivatives)".

7th April 2021

Varna

Signature:

(Prof. Dr. St. Vachkov)